

Den 1. desember 1943.

F O R S K V I L J E

Organ for heimefronten.

Norge skal vernes med viljer av stål.

Da man tapte freden etter forrige krig.

Engelsk-amerikansk samarbeid en betingelse for fred.
Av en svensk artikkel i tidskriftet "Nu".

Bortsett fra om Versaillesfreden var "rettferdig" og "kløkk" eller ikke er det et faktum at den i den almene bevissthet har fått en skjev plass den historiske årsaksskjede bakenfor den nåværende verdenskrig, som er begynt av Tyskland og er enda mer ødeleggende enn den forrige. Når man på sine hold ivrig søker å bevise at det snarere er Versalles-freden det vil si seierherrene - enn Tyskland som har skylden for nazismen, så bør man ikke glemme at praktisk talt ingenting i den nazistiske "ideologi" er noen original frembringelse av nazismens teoretiker, men går tilbake til eldre tyske kilder, som eksisterte lenge før Versailles-freden - og nye i den er dynamiken og evnen til å sette ødeleggelsene ut i livet.

Et annet viktig faktum, som ofte blir oversett, er at denne irriterende Versailles-freden i virkeligheten ikke ble gjennomført i den form den ble besluttet. Det gjelder f.eks. om et så betydningsfullt avsnitt som traktatens bestemmelse om at det Britiske imperium og De Forente Stater skulle gå til Frankrikes hjelp ved hvert tegn på et uprovosert angrep på det landet.

Amerika nektet å skrive under.

Frankrike hadde som kjent krevd langt større territorielle garantier mot Tyskland enn landet i realiteten fikk ved fredsslutningen. Det ble kompensert ved et kompromiss som dels innebar demilitariseringen og delvis besettelse av Rhinlandet, dels lovet Frankrike en særskilt tremaktoverenskomst med det Britiske imperium og U.S.A., hvor den ovenfornevnte hjelpegaranti skulle innrykkes. Men U.S.A. ratifiserte aldri Versailles-traktaten. Da Amerikas underskrift var en betingelse for virkelighetsgjørelsen, ble garantien aldri gitt.

Frankrike fikk altså aldri noen annen traktatbeskyttelse enn den som ble gitt i Forbundspakten, og det gjorde fra første stund ingen hemmelighet av at det anså dette for helt utilstrekkelig. Det er sant at forbundspakten inneholdt visse bestemmelser om forholdsregler for å stoppe en angriper. Erfaringer fra senere tid har vist at dette system var ineffektivt at det manglet den faste kjerne av militær makt som var nødvendig for ikke bestemmelsene skulle bli virkningsløse. Frankrike var fra begynnelsen av redd for dette og foreslo derfor opprettelsen av en internasjonal allianse - men Stor-Britania og U.S.A. forkastet forslaget.

Noen år senere gjorde Frankrike et nytt forsøk på å presse frem den

uteblevne garanti av Stor-Britania. Den britiske regjering tilbød også Frankrike 1922 en garanti på omtrent samme vilkår som i Versailles-freden. Men Poincaré ville ha alt eller intet og krevde derfor en militærkonvensjon med nøye definering av den hjelp som den britiske arme skulle yte. Da England ikke var villig til å gå så langt, bortfalt hele spørsmålet.

Locarno - et isolert fremskritt.

Frankrike prøvde nå igjen muligheten å styrke Folkeforbundets sikkerhetsmaskineri. I 1923 oversendte forbundsforsamlingen til de forskjellige medlemsstater et komite-forslag, hvis hensikt var å gjøre de militære sanksjoner automatiske og obligatoriske. Det ble forkastet av Stor-Britania, de britiske dominions, Holland og de nordiske stater. Samme skjebne fikk i virkeligheten den bekjente "Geneve-protokoll" fra 1924.

Først i 1925 ble Locarnooverenskomsten inngått, hvorved England garanterte den fransk-tyske og den belgisk-tyske grense. Det var et viktig bidrag til sikringen av Europas fred. England gjorde en unntagelse i sin isolasjonistiske etterkrigsstilling for denne meget viktige grense. Samtidig ga det ganske klar beskjed om at det ikke var beredt til å handle på samme måte når det f.eks. angikk Tysklands østre grense.

Det ble sagt at Locarno-overenskomsten i virkeligheten forutsatte at forbundspaktens bestemmelser alene ikke var tilstrekkelige, men måtte kompletteres med klart definerte garantier og forpliktelse for særskilte områder. Locarno var et slikt supplement - men øst-Europa fikk aldri sitt Locarno.

I alle disse forhandlinger og forsøk på å komme frem til et virkelig trygghetssystem er det Frankrikes frykt og utilfredshet, Frankrikes rop på sikkerhet, som er den konstante faktor. Den europeiske etterkrigspolitikk fikk sitt preg av at de seirende makter ikke hadde kunnet komme overens å sette i kraft det sikkerhetssystem som Versaillesfreden hadde til hensikt å skape. Det tjener ingen hensikt å snakke om at denne freden var hatet, hvis man ikke husker på at den på dette meget viktige punkt ganske enkelt ble stående på papiret. Eller, som "Economist" nylig skrev: "Seierherrene manglet vilje til å sette fredsvilkårene igjennom".

Splittelsens feilgrep må ikke gjentas.

Når man nå på mange hold advarer mot en gjentagelse av feilgrepene i Versailles, bør man presisere hva slags misgrep man mener. Englendirne og amerikanerne har tydeligvis dratt den slutning at det de fremforalt ikke må gjenta er et tilbakefall i isolasjonismen fra forrige etterkrigstid. De må stå sammen også etter krigen og være beredte til å sikre freden i fellesskap - ingen makt må, slik som Frankrike forrige gang, late seg alene angsten for sin sikkerhet.

Frankrike var besatt av denne angst, og dets etterkrigspolitikk bær pr av desperasjon. Den som kjenner seg sterk og trygg kan derimot, slik resonerer anglosakserne, handle med større klokhet og forutseenhet og virkelig gjøre noe for å få den internasjonale utvikling inn i fredelige baner.

Det var U.S.A. som ved å nekte å ratifisere satte det nye maskineri ut av funksjon fra begynnelsen og ga opptakten til anglosaksernes tilbaketog fra Europa, fra sin vesentlige oppgave å trygge freden der. Wendell Willkie har i sin bok "En verden" gitt en interessant forklaring på denne amerikanske holdning. Han legger skylden på partipolitikkerne, som ved å ta en mengde andre hensyn, forspilte Amerikas underskrift. Men det fremgår også av Willkies fremstilling at mistroen mot England og dets imperiepolitikk bidro og til å holde liv i isolasjonismen i Amerika - det fremgår også av Willkies skrift. At den i mange henseender bygger på manglende kjennskap til de fundamentale saksforhold i britisk såkalt imperialisme, er utenfor tvil, og derfor kan den vel dempes på ved stigende opplysning - noe som også til en viss grad har skjedd.

Anglosaksisk samarbeid var interesse.

Fra Europas og verdensfredens synspunkt har man all grunn til å håpe på et så intimt og vennskapelig samarbeid som mulig mellom de anglosaksiske

statsdaannelser. Det er vanskelig å se hvordan verden skal kunne få tilbake tillit og selvspekt uten ved anglosaksisk innflytelse, fruktbart fordi det hviler på enighet om mål og midler. Det var akkurat denne Englands og Amerikas felles og målbevisste innflytelse i Europa som uteble forrige gang.

Det er nesten blitt en truisme, men man undrer seg på om det ikke er nødvendig å gjenta den når man fortsatt ser begrepet "Europa" anvendt som betegnelsen for en politisk mer eller mindre eksklusiv enhet, noe som Europa ikke er og heller ikke må være. Det er selvfølgelig en annen sak at det anglosaksiske samarbeid naturligvis ikke kan gjøre tjeneste som et trylleformular som alene er tilstrekkelig for å vinne freden. Det må ikke gjøre en blind for at det internasjonale arbeidet må bygge på innsats fra alle hold, men det kan på den andre side betegnes som et av de viktigste midler til nettopp å få fram en slik kollektiv innsattsvilje.....

STATSMINISTER WINSTON CHURCHILL fylte den 30. november 69 år. Fra hele den frie verden strømmer hilsener og lykkønskninger til hans bolig i anledning dagen. Europas undertrykte folk, som stønner under nazismens og terror, har særlig grunn til å sende varme tanker og gode ønsker til Churchill. Det var ham som i de mørke dager heiste frihetsfanen høyt og fritt. Det var ham som i nederlagets dager ga de frie folk nytt mot og ny motstandsvilje. På vegne av 10000 av lesere og den frie norske pressemedarbeidere i by og på land, ja hele det norske folk, sender vi Winston Churchill vår flammende hilsen.

Siste nytt fra frontene:

Vestfronten: I november måned har allierte flygere sloppet ned over 14000 tonn bomber over Tyskland. Berlin alene har i løpet av november mått føle vekten av nesten 7000 tonn bomber og er nå verdens mest bombardert by. I løpet av denne krigen har allierte bombere kastet ned over 12000 bomber over Berlin. Det siste store angrepet mot byen fant sted natt til lørdag (det 3. store angrep i løpet av 5 dager), da over 1000 tonn ble sloppet ned. Flygerne søkte sine mål i lys av svære branner etter form angrep. Samme natt ble det viktige industri- og jernbanecentrum, Stuttgart bombet. Store skader ble forvoldt, og da flygerne forlot byen, var svære branner i gang, særlig omkring hovedjernbanestasjonen. Etter angrepet natt til lørdag savnes 32 fly. I dagslys fredag ble Bremen angrepet av den største styrke tunge amerikanske bombere som noensinne har vært på vingene. Omkring 1000 fly deltok i angrepet, som var meget vellykket. Tyske jagere gjorde kraftig motstand. 34 bombere og 5 jagere gikk tapt. 58 tyske fly ble skutt ned. Andre amerikanske fly var over flyplasser og andre mål i Frankrike. Her ble 6 tyske jagere skutt ned. Ved dagslys mandag foretok amerikanske bombere et nytt kraftig angrep mot Bremen. Mosquito-fly var over andre mål i Vest-Tyskland. 13 bombemaskiner og 18 jagere gikk tapt, 40 tyske fly ble skutt ned. Ellers har allierte fly - natt og dag - foretatt patruljetokter over Holland, Belgia, Frankrike og Vest-Tyskland.

De allierte makters forsterkede bombeoffensiv mot Tyskland har ført med seg øket uro og nervøsitet blandt befolkningen. De nazistiske lederne lover gjengjeldelse og karakteriserer bombingene av tyske byer som "terrorangrep", men det vet vi at de allierte ville ikke ha ofret en eneste bombe over en tysk by, hvis det ikke tjente militære hensikter. Hver bombe over Berlin betyr et skritt nærmere freden. Berlin er Tysklands viktigste vei- og jernbanecentrum og Europas største industriby. Byen er videre centret for landets civile og militære administrasjon. Nå er 1/3 av byen lagt i grus. Nesten hele centrum med regjeringsbygninger og jernbanestasjoner er utslettet. Vann-, elektrisitets- og gassforsyningen er brutt sammen. Byens befolkning flykter til landdistriktene, og Wien har

fått ordre om å ta imot et visst antall evakuerte fra Berlin. Den "religiøse" Hitler snakker med gråtkvalt røst om at tyskerne ikke hadde til hensikt å benytte den slags krigsmetoder, men vi har ikke glemt terrorbombingen av åpne norske byer. Vi husker bombingene av London, Coventry, Rotterdam, Warsjawa, Beograd, Stalingrad o.s.v. Da var der glede i Tyskland, da skulle de allierte byene utslettes. Nemesis er over Tyskland nå. Over Berlin er kastet ned flygeblad med innskriften: "Fred er det beste forsvar." Forrige onsdag senket allierte bombere et tankskip og to mindre fartøyer utenfor den hollandske kyst. 3 andre fartøyer ble skadet.

I Sovjetsamveldet har de røde armeer etter erobringen av Gomel sist fredag gått fram på en 150 km. bred front mellom Gomel og Mohilev, erobret over 300 bebodde strøk og truer nå det viktige jernbaneknutepunkt Sljabin på jernbanelinjen Gomel - Minsk. Likeså trues Propoisk, s.v. for Kritsjev. I Propoisk-området satte tyskerne fredag inn et kraftig motangrep, som ble fullstendig smadret. 4000 tyskere mistet livet. Tre russiske kollonner rykker mot Sljabin fra syd, øst og nord og står nå mellom 18 og 30 km. fra byen. Tsjernin, 45 km. n.v. for Gomel er blitt erobret. Elva Beresina er blitt overskredet s.v. for Sljabin. Over 40 bebodde strøk til ble igår gjenerobret i Hvite-Russland. Byen Mosyr, som ligger på jernbanelinjen Korosten - Fripet, trues også. Etter at russerne onsdag i forrige uke hadde måttet oppgi en del terreng ved Brusilov, 70 km. vest for Kiew, har de røde tropper hatt ny framgang her, og en del strøk er blitt gjenerobret. Lørdag kastet von Mannstein nye 8 divisjoner inn under motangrepet vest for Kiew, men russernes konsentrasjon av artilleri gjorde enhver tysk framgang umulig. Tusenvis av tyskere er falt, og enorme mengder materiell er blitt ødelagt, uten at tyskerne har vunnet noe terreng siden lørdag. Tyskernes offensive kraft er brutt, og på begge sider av den tyske kile gjør russerne gode framskritt. Under den siste motoffensiven satte tyskerne inn 1/3 del av sitt panservåpen. Længere sør har russerne utvidet sitt bruhode ved Tsjerkassy og rykker vestover mot jernbanebyen Smela. Også s.v. for Kremetsjug går russerne fram. S.v. for Dnjepropetrovsk truer russerne med å slå en kile mellom de tyske tropper ved Krivoi-Rog og dem ved Nikopol. Jernbanebyen Apostolova, som ligger mellom disse to byer, blir uoppholdelig bombet av russerne. En av de viktigste årsaker til tyskernes desperate motstand i Dnjepr-buen er Nikopol, hvor der finnes store mengder mangan, og dette metall kan tyskerne ikke unnvære. Skulle tyskerne miste Nikopol, vil dette få de alvorligste følger. I Svartehavet har russerne senket 1 tysk forsyningskip, 1 minesveiper, 1 tråler og 1 kutterskip.

Italia: Det allierte hovedkvarter i Nord-Afrika melder at den 8. armés tropper, som søndag satte i gang offensiv mot tyskernes stillinger nord for Sangro-elva, etter 36 timers voldsomme kamper har brutt inn i tyskernes hovedforsvarslinje nær ved kysten i en bredde av 19 km. og en dybde av over 15 km. Tyskerne satte inn store mengder tanks med flammekastere, men uten resultat. Framgangen fortsetter for britene. På den 5. armés front-avsnitt har mindre, men kraftige trefninger funnet sted. Veldige flykamper har vært utkjempet, og den allierte bombingene av flyplasser, jernbanemål og transporter i Nord-Italia har lagt alvorlige hindringer i veien for den tyske overkommando. I Nord-Italia utkjempes harde kamper mellom friskarer og tyske tropper. Tyske stubbombere og panservogner er satt inn mot friskaretropper ved Laggio Maggiore. Allierte flystyrker har angrepet tyske stillinger langs kysten av Adriaterhavet, bl.a. ved Pescara. Natt til torsdag ble Toulon angrepet av amerikanske fly. Fotos viser at tre u-båter, et handelsskip, som lå i tørrdokk, fikk mange fulltreffere.

Framstående svensker har protestert mot arrestasjonene av finske socialdemokrater. 6 av de arresterte er Riksdagsmedlemmer. I protesten heter det at en løslatelse vil bli bedre forstått enn noen som helst forklaring.

30000 svenske metallarbeidere har vedtatt en protestresolusjon i anledning nazimordene i Danmark og Norge. - Ineste nummer vil vi bringe et mer utførlig nyhetsstoff.